

***Пчолкіна Марія Валеріївна,
Клименюк Юлія Михайлівна***

(Житомирський державний університет імені Івана Франка)

РОЛЬ ОБДАРОВАНОСТІ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ

В останні роки все більшу увагу науковців і практиків привертає проблема обдарованої особистості. Організуються конкурси, виставки, створюються різноманітні фонди для підготовки окремих особистостей. Це роблять люди, які розуміють, що обдаровані діти – національне багатство держави, що розвиток і виховання таких дітей вирішує завдання формування творчого потенціалу нашого суспільства, забезпечує науково-технічний прогрес.

Обдаровані учні вимагають не менше ніж інші, індивідуального підходу, поваги до себе. Відсутність такого підходу призводить до втрати творчого потенціалу молоді.

Ранній вияв обдарованих дітей є новим завданням удосконалення системи освіти. Потрібна, на державному рівні, цілісна, науково обґрунтована система дій щодо забезпечення необхідних соціально-психологічних умов для розвитку обдарованої дитини, формування її як особистості, розробка єдиної концепції обдарованості, діюча система захисту талановитої дитини, державний контроль за роботою центрів по діагностуванню рівня здібностей дитини, створення державного банку

талантів, спеціальна державна практична служба психологічної допомоги обдарованим дітям.

У психологічному словнику обдарованість визначається як: 1) якісно своєрідне сполучення здібностей, що забезпечують успішність виконання діяльності. Спільна дія здібностей, що представляють певну структуру, дозволяє компенсувати недостатність одних здібностей за рахунок переважного розвитку інших; 2) загальні здібності або загальні характеристики здібностей, що зумовлюють широту можливостей людини, рівень і своєрідність її діяльності; 3) розумовий потенціал або інтелект; цілісна індивідуальна характеристика пізнавальних можливостей і здібностей до навчання; 4) сукупність задатків природних даних, характеристика ступеня виразності і своєрідності природних передумов здібностей; 5) талановитість; наявність внутрішніх умов для видатних досягнень у діяльності [7, 386].

Багатозначність терміна вказує на багатоаспектність проблеми цілісного підходу до сфери здібностей.

Словосполученням "обдаровані діти" (обдарована дитина) позначається якась винятковість. Вимовляючи його, ми допускаємо можливість існування особливої групи дітей. Ці діти вже за визначенням якісно відрізняються від однолітків. Даний підхід досить уразливий і традиційно є предметом критики з боку більшості вітчизняних педагогів і психологів, хоча таке розуміння цілком допустиме і не можна не відзначити, що воно відображає реальне положення справ.

Відомий фахівець в області дитячої обдарованості Н.З. Лейтес, класифікуючи різні педагогічні підходи до цієї проблеми, виділяє три категорії дітей, яких в соціально педагогічній практиці звично прийнято іменувати обдарованими: діти з високим IQ; діти, що досягли видатних успіхів в якому-небудь виді діяльності і діти з високою креативністю [4, 1-8].

Реальна педагогічна практика навчилася розрізняти лише три категорії обдарованих дітей.

Перша категорія обдарованих, яку прийнято виділяти, – діти з високими показниками по рівню загальної обдарованості.

Друга група обдарованих, на існування яких реагує педагогічна практика, – діти, що досягли успіхів в яких-небудь галузях діяльності. Цю категорію дітей частіше називають талановитими.

До третьої категорії обдарованих можна віднести дітей, що добре навчаються в школі ("академічна обдарованість") [5, 41-43].

Навчання і виховання обдарованих учнів на уроках математики необхідно здійснювати з опорою на наступні дидактичні принципи:

- індивідуалізації і диференціації навчання;
- довіри і підтримки;
- залучення обдарованих учнів до участі в житті школи [3, 5].

Для обдарованих дітей по математиці з успіхом можна використати нові організаційні форми: "Поле чудес", заняття клубу "Що? Де? Коли?", індивідуалізовані програми навчання. Особливою популярністю серед обдарованих дітей користуються дискусійні форми (симпозіуми, дебати, бесіди за круглим столом, невеликі сесії, ділові бесіди типу інтерв'ю, шкільні лекції, семінарські заняття).

Список використаної літератури

1. Анастаси А. Психологическое тестирование. В 2-х кн. Пер. с англ. – М.: Педагогика, 1982. – 405 с.
2. Богданович М., Козак М., Король Я. Методика викладання математики в початкових класах: Навчально-методичний посібник. – К., 1999. –
3. Босенко М. Соціально-психологічні аспекти розвитку обдарованості учнів // Шкільний світ. – 2001. - № 3 (113). – вересень. – С. 1-8 (вкладка).
4. Вороніна І.Г. Організація пізнавальної діяльності в позаурочний час у початковій школі //Початкове навчання та виховання. – 2007. – № 28 (жовтень) – С. 10-13.
5. Гільбух Ю.З. Розумово обдарована дитина: Психологія, діагностика, педагогіка. — К.: РО-ВО "Укрвузполіграф", 1992. – 84 с.
6. Даль В. И. Толковый словарь живого великорусского языка: в 4 тт. Т. 2.: И-О. – Оформл. «Динамит». – СПб.: ТОО «Динамит», 1996. – 784 с.
7. Дружинин В.Н. Психология общих способностей. – М.: "Питер", 2000. – 368 с.